

امروز بوده است چون هر دو راجع برآی می شود و عده هم برای اخذ رأی کافی نیست ناچار باید داخل شور بقیه لایحه قانون اسناد می شویم ثبت شروع شور در لایحه قانون ثبت اسناد شده ماده [۱۰۶] لایحه وزیر مطابق ماده (۵۵) راپورت کمیسیون راجع بابشکه تصدیقاتی که مباشرین ثبت بموجب خواهش ارباب رجوع می دهند درینج مورد است

- ۱ - تصدیق مطابق بودن مواد با اصل
- ۲ - تصدیق اصل بودن امضاء
- ۳ - تصدیق اینکه درچه تاریخ سندى در دفاتر ثبت شده است
- ۴ - تصدیق حیات کسی
- ۵ - تصدیق اظهار مشخص بشخصى در این ماده مذاکرات و مباحثات زیاد شده و شور اول بطور کافی بعمل آمده

نایب رئیس - چون مذاکراتی در کمیسیون پروگرام شده و لازم است در شعبه مذاکره شده قبلا در آنها آراء مطابقه شود مجلس را ختم میکنیم . دستور جلسه آتی همان دستور جلسه سابق است بانضمام راپورت کمیسیون بودجه راجع بدادن دوهزار تومان اعتبار برای اداره اوقاف - مجلس مقارن مغرب ختم شد .

جلسه ۱۶۴

صورت مذاکرات روز ۵ شنبه ۲۳

شوال المکرم ۱۳۲۸

مجلس یکساعت و نیم قبل از غروب آفتاب در نعت ریاست آقای متین السلطنه نایب رئیس تشکیل شد صورت مجلس روز چهارشنبه و آقای معاضد - الملک قرائت نمودند کسانی که در جلسه قبل غایب بودند - آقایان . قوام الاسلام . نویری . حاج میرزا آقا . آقا سید محمد رضا . صدیق حضرت شیخ رضا . دهخدا - آقا سید علی آقا . بدون اجازه آقایان حاج فاتح الملک . کاشف . لوا والدوله دکتر امیر خان با اجازه غایب بوده اند کسانی که بموقع مقرر حاضر نشده اند . نیر السلطان . آدینه محمد خان . حاج وکیل الرعایا . آقایان حاج مصدق الممالک . صنیع الدوله مریض .

نایب رئیس - آقای ادیب التجار در صورت مجلس ملاحظه داشتید .

ادیب التجار - راجع بصورت مجلس عرضی نداشتم - اظهار دیگری نشده نایب رئیس صورت مجلس را امضاء نمود .

ادیب التجار - در روزنامه دیدم اشتباهها نوشته بود در خصوص غائبین بدون اجازه در باب آقای صدیق حضرت که ادیب التجار گفته است که من بگوش خود شنیده ام که ایشان گفتند که من استعفای خودم را مدتی است فرستاده ام بنده اینطور عرض نکردم عرض کردم که بواسطه شنیده ام که استعفای ایشان بهیئت رئیس آمده است در این صورت خوب است استعفای ایشان خوانده شود دیگر اینکه تا کسی ما اسامی غائبین بشنویم که در مجلس بخوانند خوب است آقای رئیس و آقای نایب رئیس قرار می بگذارند

اخطار بفرمایند که چرا حاضر نمیشوند منجمه آقا سید علی آقا یزدی است که مدتی است وکالت ایشان بایشان اخطار شده است و مدتی است که غایبند این مطلب هم باید معلوم شود که اگر استعفاء می دهند عوض ایشان انتخاب شود والا حاضر شوند

نایب رئیس - در خصوص استعفای آقای صدیق حضرت البته خاطر نمایندگان محترم مسبوق است که نظامنامه داخلی اجازه میدهد که یک مدتی هیئت رئیس استعفا نامه را نگاه بدارد و بمجلس نیاورد و این استعفا نامه هم چنانچه بهیئت رئیس آمده باشد در موقع خودش قرائت میشود .

ارباب کیخسرو - بنده بر حسب تقاضای تند نویسان از آقایان نمایندگان استدعای نمایم که در موقع نطق بمنبر نطق تشریف برده نطق بفرمایند که درست مفهوم تند نویسان بشود و بتوانند بطور صحت تمام مذاکرات را ضبط کنند و یاد در صورتیکه در سر جای خود نطق مینمایند بنده و روشن بفرمایند تا ضبط آن بجهت تند نویسان محل اشکال نباشد زیرا بعضی از نمایندگان گمان قسمی بواسطه یاغیر واضح نطقها میفرمایند که ضبط بیان ایشان بطور صحت اشکال دارد و بندهم از تند نویسهها کله میفرمایند .

حاج فاتح الملک - بنده سابقا یک طرحی پیشنهاد کرده بودم خواستم تقاضا کنم که خوانده شود و در جزء دستور گذاشته شود .

نایب رئیس - امروز قرار بود طبع و توزیع شود - آقای شیخ غلامحسین سئوالی داشتید از وزارت امور خارجه در خصوص یادداشت سفارت انگلیس بفرمائید .

آقای شیخ غلامحسین - از فراری که شنیده میشود در این اوقات یک یادداشتی از سفارت انگلیس بوزارت امور خارجه رسیده است خواستم از آقای وزیر امور خارجه سئوال کنم که در آن خصوص جوابی داده اند یاخیر و اگر جوابی داده اند خوب است مجلس را از آن جواب مسبوق فرمایند .

وزیر امور خارجه - بلی این سئوال را دو سه روز قبل از این بنا بود از من بکنند و بهین جهت اخطار شده همینطور من هم بر حسب تکلیفی که داشتم فرستادم یعنی آن جوابی را که بسفارت انگلیس از وزارت خارجه نوشته بودم فرستادم بهیئت رئیس و در روزنامهها هم نوشته اند و امروز در روزنامهها دیدم و یقین دادم آن جوابی را که من داده ام و در روزنامه طبع شده است بنظر نمایندگان محترم رسیده است .

آقای شیخ غلامحسین - گمان می کنم اگر آن جواب حاضر است ضرر نداشته باشد در اینجا یکی از منشیان بخوانند و تند نویسهها هم بنویسند

وزیر امور خارجه - عرض کردم صورت آن جوابی که من فرستاده ام در روزنامه هادرج شده است دیگر گمان نمی کنم خواندن آن در اینجا فایده داشته باشد .

نایب رئیس - آقای شیخ غلامحسین سئوالی داشتید راجع بکمپانی نفت جنوب از وزیر امور خارجه بفرمائید .

آقای شیخ غلامحسین - کمپانی نفت جنوب موافق قراردادیکه داده است با دولت بایستی سالی دوهزار تومان از بابت معادن و چاه ها و چشمه های نفتی که دارد بدولت بپردازند در این باب آقای وزیر امور خارجه چه اطلاعی دارند آیا از ابتدای آن کنترات تا بحال آن دو هزار تومان را بدولت پرداخته اند و حالیه عاید میشود یا خیر ؟

وزیر امور خارجه - این سئوالی را که راجع بکمپانی نفت جنوب است که امتیازش داده شده است کرارا از بنده سئوال کرده اند و بنده هم جواب داده ام ولیکن میل دارم چون و کیل محترم سئوال فرمودند و موقع بدست آمده وقت را مختتم بدانم و چند کلمه در این خصوص بمجلس عرض کنم این سئوال در حقیقت راجع است بوزارت فوائد عامه و گاهی از وزارت فوائد عامه کار هائی راجع می شود به این وزارت خانه وزارت خارجه هم کار هائی که لازم و راجع باو بوده است در تمام این مدت تمام کرده است و در خصوص این دوهزار تومانی که وکیل محترم اظهار داشتند که کمپانی نفت باید بدهد بوزارت فوائد عامه و بتوسط وزارت عامه هم برسد بوزارت مالیه در این خصوص معلوم شده است که کمپانی نفت غفلت کرده است و این وجه را از قرار تحقیقاتی که شده است تا بحال نداده است بوزارت فوائد عامه و وزارت امور خارجه هم بنا بر اظهارات وزارت فوائد عامه اقدامات کرده است و بالاخره کمپانی نفت راضی شده بود که (۱۱) هزار تومان از این بابت بدهد بوزارت مالیه از قرار تحقیق و حسابی که ما کرده ایم تقریباً ۱۸ هزار تومان باید بدهد بواسطه اینکه ۹ سال است که سالی دو هزار تومان باید داده باشند و در این مدت بواسطه هرج و مرج سابق یا کسی مطالبه نکرده است یا اگر مطالبه کرده اند نداده است در هر حال دولت نگرفته است و حالا هیئت دولت درصدد گرفتن است و این بدیهی است که دولت از حق خودش نخواهد گذشت و خواهد گرفت و باینکه کمپانی هم از دادن حق دولت نباید مضایقه داشته باشد و البته این پول را تمام و کمال بدولت خواهد داد .

آقای شیخ غلامحسین - از امسال سالی دوهزار تومان را مرتباً خواهند داد یاخیر ؟

وزیر امور خارجه - گمان میکنم که وزارت مالیه من بعد دیگر در وصول این مبلغ غفلت نکنند و البته سالیانه خواهند گرفت .

نایب رئیس - آقای کاشف سئوالی از وزیر امور خارجه داشتید بفرمائید .

کاشف - چندی قبل شکایات عدیده از اتباع ایران آنهاستیکه در خاک عثمانی هستند میرسد که دولت عثمانی مالیاتی بعنوان حق تمتع از اتباع ایران مقیمین اسلامبول مطالبه میکنند در این خصوص مکرر شکایات از تجار و غیره رسیده بود خواستم از وزیر خارجه سئوال کنم که در این خصوص اطلاعی دارند و اگر اطلاعی دارند چه اقدامی کرده اند و در این باب ممکن است مجلس را مسبوق فرمایند .

وزیر امور خارجه - بلی این حق تمتع چیزی است که سالها است دولت عثمانی میخواهد از اتباع خارجه از دولت خودش بگیرد و همیشه هم وزارت امور خارجه دستور العملهاییکه لازم است بنمایند های خودش در اسلامبول داده است و بدیهی است دولت ایران این وجه را قبول نخواهد کرد بلکه ببرد تازمانی که دولتهای دیگر قبول نکنند یعنی تازمانیکه سایر دول معظمه هم قبول نکرده اند که این پول را بدهند بعد از آنکه آنها قبول کردند دولت ایران هم قبول خواهد کرد که بپردازد ولی تا بحال که دول بزرگ اروپا این را قبول نکرده اند ولی از قراری که در این اواخر خبر رسیده است از سفارت اسلامبول معلوم میشود که دولت عثمانی تا پنجاه دیگر اصراری نخواهد داشت که این حق تمتع را بدولت عثمانی بپردازد و جدا مشغول مذاکره با دول معظمه هستند که با آنها یک قراری بدهند در صورتیکه سایر دول قبول کردند البته دولت ایران هم جور مساعدت و همراهی با دولت عثمانی خواهد کرد.

کاشف - این را هم بنده در همان سئوال یادداشت کرده بودم که مدتی است اتباع دولت ایران در اسلامبول شکایت دارند که مدتی است سفیر کبیری در عثمانی ندارند میخواستم سئوال کنم از وزارت - امور خارجه که در این مدت در صد فرستادن سفیر کبیری با آنجا بوده اند یا خیر و اگر در صدد بوده اند خوب است مجلس را مسبق فرمایند.

وزیر امور خارجه - بلی مدتی است هم بطوریکه اظهار داشتید بعضی از سفارت خانه های ما بی سفیر مانده است چنانچه مادر لندن وزیر مختار نداریم در بطور نداریم در اسلامبول هم نداریم یعنی در نقاطی که باید سفیر کبیر داشته باشیم نداریم ولی از آنوقتیکه این بنده برای خدمت حاضر شده ام که تقریباً سه ماه است در این خدمت هیچ غفلت نکرده ام و میخواستم یک سفیر شایسته با اطلاعی برای اسلامبول کسب بدارم و با بعضی ها هم که شایسته این مقام هستند مشغول مذاکره شده ام و امیدوارم که بزودی رفع این محظورات بشود وزیر امور خارجه میتواند آنطوری که میل دارد تغییر و تبدیل بدهد و سفرانی که خوب و کافی هستند و لازم بدانند باین سه دربار بفرستند ولیکن این موقع را که وکیل محترم سئوال کرد خیلی مفتنم دانستم که عرض کنم اگر چه فعلاً سفیر کبیر در اسلامبول ندارید و بدیهی است کارهایی که از عهده این سفیر کبیر بر می آید ممکن نیست که از ژانژدافر بر آید ولیکن لازم است که عرض کنم این ژانژدافر که فعلاً شما در آنجا دارید که منتصر السلطنه است خیلی مأمور بسیار قابل است ولی لازم است این نکته را هم عرض کنم که شایعاتی که از عدم اوضاع از کارهای او در جراید انتشار میدهند و شاید بملاحظه همین شایعاتی که در حقیقت بی اساس است که در حق منتصر السلطنه میدهند بوده که وکیل محترم این سئوال را کردند ولی بنده خیلی خوب اطلاع دارم و اطمینان میدهم بمجلس شورای ملی که این مأموریکه بسمت ژانژدافر در اسلامبول است خیلی خوب از عهده خدمت برآمده است و همانطوریکه عرض کردم عاجلاً یک سفیر کبیر کافی خوبی هم فرستاده خواهد شد.

کاشف - چون در جواب بنده آقای وزیر امور خارجه این اظهارات را که راجع بود به ژانژدافر اسلامبول فرمودند بنده هم لازم دانستم که عرض کنم البته آن شایعاتی را که در روزنامه جات درج شده است ملاحظه فرموده اند این مطالب اگر اصل داشته باشد اصلاً نمی شود این بیانات و اظهاراتی را که آقای وزیر امور خارجه میفرمایند تصدیق کرد که ایشان یک مأمور کافی و خوبی هستند حالا در صورتیکه میفرمایند این شایعات اصل ندارد بنده خیلی لازم میدانم که از طرف وزارت امور خارجه با دلایل تکذیب شود تا رفع شایعه از اذهان خیلی از اشخاصیکه در این خصوص متزلزل هستند برای اتباع ایران در اسلامبول شود.

وزیر امور خارجه - اولاً آنچه در روزنامه جات نوشته میشود اگر مجلس لازم بدانند که از آن شایعات اگر بی اصل است تکذیب شود و اگر راست است تصدیق بشود این کار از عهده وزیر امور خارجه خارج است و ممکن نیست این کار را بکنند ولی اینکه از بابت منتصر السلطنه شایعات در روزنامه جات داده شده بنده میدانم که تمامش از روی بی اطلاعی است و بی اصل است برای اینکه یک مأمور بچاره که بتکالیف مأموریت خود رفتار میکند مدیر یک جریده چه میدانند که این تکالیف از مرکز باو رجوع شده باید بدخواه خودش میکنند مثل اینکه ایراداتی را که باو وارد می آورند از این قبیل است که مثلا میگویند چند نفری را که از دایره فونسلگری سفارت خارج کرده است علت آن چیست. علت آن این است که مفتش تذکره وزارت امور خارجه باو خیلی اطمینان دارد راپورت داده است در اسلامبول که اخیراً فونسلگری آنجا خیلی هستند و عده آنها خیلی بیشتر از کاری است که بآنها رجوع شده است و باید انجام بدهند فوری تکلیف من این بود که جلوگیری نمایم از مخارج بی معنی که در آنجا میشود و راجع با اداره خودم است چنانچه بخاطر دارید که حتی آقایان عتبات عالیات هم خیلی تأکید کردند که امروزه هر روزی تکلیفش این است که از مخارج زیادی یا عده که بیشتر از آن کاری است که بآنها رجوع شده است جلوگیری کنند و حتی - الامکان مخارج را کسر نمایند با این واسطه دستور العمل دادم بمأمورین که شما بروید رسیدگی کنید اگر چنانچه مفتش بلژیکی راپورت داده صحیح است زیادهای را خارج کنید و مخارج بیچاره کسر کنید و اشخاصیکه عضویت دارند اگر چنانچه اشخاص قابل خوبی هستند اینها را فوراً بمشافل دیگر و مأموریت دیگری بفرستید این بود که منتصر السلطنه سه نفر از آنها که وجودشان در محل فونسلگری لازم نبود از آن مشافل برداشت حالا بعضی ها میگویند که یکی از اینها را که خیلی کاری بوده است چرا از کار خلع کرده است ولی فکر نمیکنند که یک نفری که با کفایت است ناچار باید بیک مقام عالی تری برود که کارهای مهمتری را انجام بدهد این است که منتصر السلطنه اینها را از آن کاریکه داشتند خلع کرد ولی فوراً بر حسب دستور العملی که من داده

بودم که ببینید این اشخاص که زیادی هستند لایق چه کاری هستند و بفرخور آنها کار معین کرده و راپورت بدهید بفرخور آنها کار معین کرده و راپورت داده است حالا باید حکمش را صادر نمایم و آنکارهایی که بجای آنها تصویب کرده است امضاء نمایم و اما اینکه در روزنامه جات بشخص بنده یا یکی از ما ادارات بنده ایرادات میکنند بنده با وجود ایرادات از کار و وظیفه خودم بهیچوجه منصرف نمیشوم و عرض می کنم که این شایعات روزنامه جات را بکنند از خود وزراء اهمیت بدهند بنده از اشخاصی هستم که مخصوصاً خیلی میل دارم در جراید اعتراض بکنند بجهت اینکه چیزی را که درباره من یا اداره من ذکر می کنند فوراً آن نوشتن روزنامه مرا متذکر می کنند بآن غفلتی که کرده ام و بواسطه آن دیگر غفلت نخواهم کرد و فوراً می روم آن غفلتی را که شده است تصحیح می کنم و آن کاریکه که خودم می دانم و روزنامه ها تکذیب کرده اند آنرا بحال خودش و می گذارم و از آن خط مستقیم می پیش گرفته ام پیش میروم بجهت اینکه هر چه باشد روز نامه بهتر از من از کار من اطلاع ندارد مدیر روزنامه که از جزئیات کار من مسبوق نیست و این شایعات را که درباره منتصر السلطنه می دهند بنده با کمال اطمینان حاضر هستم که ثابت کنم (چنانچه بر خودم ثابت است) که هیچکدام از این فقرات درباره او اصل نداشته و بمأمورینش صحیح خدمت میکنند و بقول یک روزنامه نویس نمی توانم زحمات آنها را ضایع کنم و آنها را از آنکار بردارم در صورتیکه می دانم آن شایعات کذب است و بر بنده ثابت است که این تقصیرات که بر منتصر السلطنه وارد آورده اند هیچکدام صحت و اصل ندارد.

رئیس - داخل در شور مواد قانون ثبت اسناد می شویم.

معاون وزارت عدلیه - چون یک مطلب خیلی مهمی بود در وزارت عدلیه اتفاق افتاده مشب که قبل از آنیکه آنرا پیش نهاد مجلس کنم که انشاء الله رفع این اشتباه بشود وزارت عدلیه از چندی باین طرف داخل در اجرائیات قانون قبول و نکول بروات تجارتنی شده و دچار یک اشکالی شده است که باید یک توضیحی از طرف مجلس در آن خصوص داده شود و آن این است که در قانون قبول و نکول بروات تجارتنی مختصر مطلب تصریح شده است که وقتیکه شخصی باو حواله می دهند و آن شخص قبولی نوشت بعد از نوشتن قبولی وجه آن برات را نداد تکلیف چه خواهد بود در ماده ۶ قانون بروات نوشته شده است که قبولی نویسنده ملزم بمادای وجه است از این ماده همچو مستفاد می شود که باید وجه را ادا کند و نپرداختن وجه بهیچوجه دلیل رجوع بحواله کنندگان متوالی نباید بشود ولی در ماده دیگر نوشته شده است که دارنده برات می تواند شخص دویم و سیم و هکذا با اشخاص متوالی حواله بدهد و هر یک از

اینها کفیل یک دیگرند پس در صورت پروتست باید هر يك بسابق خود رجوع کند و وجه آنرا بگیرد تا برسد بحواله کننده اولی ولی چون قانون بروات تجارتي هیچ تصویب و تصویب برای عدم وصول وجه را نکرده است که بعد از قبولی ممکن است وجه را نهد و این پروتست هم امروزه قانون نیست امروز نمی شود اصرار کرد و از آن طرف آن شخص که حواله گرفته است و آن شخص که قبولی نوشته است که در فلان موعد این وجه را میدهم و در روز موعد که می رود ادعا کند آن وجه را شخص قبولی نرسانده نه بدهد آن شخص میماند معطل و در قانون هم تکلیفش معلوم نیست و چون توضیح این مطلب از مجلس لازم بود از طرف وزارت عدلیه پیشنهاد شده است که توضیح این مطلب داده شود و چون فوریت دارد این لایحه تقدیم میشود که پس از شور از مجلس بگذرد و محاکم تجارتي در صدد اجرای آن برآیند.

آقا سید حسین اردبیلی - بنده افسوس میخورم که درست دقت نمیشود در رعایت نظامنامه داخلی که اختار قانونی باید تقدیم بر تمام اجازات داشته باشد و بنده عرض میکنم همانطوریکه آقای رئیس اسم نمایندگان را در موقع نطق یادداشت میکنند در موقع سؤال هم باید این ترتیب رعایت شود و این سئوالی که امروز شد از آقای وزیر امور خارجه خیلی متأخر است از سئوالانی که بنده نوشته و تقدیم هیئت رئیسه کرده ام و همان طوریکه آقای وزیر امور خارجه فرموده اند که مدتی است سئوال شده و هیئت رئیسه هم شاهد است و بایستی آنها را جواب بدهند ولی این يك چیزی است که راجع به هیئت رئیسه است و باید مراعات شود و مجدداً عرض میکنم همانطوریکه در صحبت کردن و اجازه خواستن مراعات میشود خوب است همانطور هم در خصوص جواب دادن سئوالات وزراء مراعات شود دیگر اینکه ما نباید وقت مجلس را بی خود تلف نماییم که در خارج ما بگیرند که وقت مجلس را تلف می کنند خوب است شروع بدستور شود و در مذاکرات دیر روز بعد از اظهاراتی که لازم بود البته آقا میرزا زین العابدین هم التفات فرموده اند البته اعتراف میفرمایند که آنطور نبوده است.

وزیر امور خارجه - نمایانم وکیل محترم این اظهاراتی را که فرمودند راجع بسئوالات ایرادی به بنده داشته یا به هیئت رئیسه اگر راجع است به بنده عرض می کنم پنج سال است که قرار بود از بنده سئوال کنند و بنده چند مرتبه است که حاضر شده ام به مجلس و عرض کردم که آقایان نمایندگان اگر سئوالی دارند بفرمایند تا جواب بدهم.

آقا سید حسین اردبیلی - عرض بنده راجع به آقای وزیر امور خارجه نبود راجع به هیئت رئیسه است که مراعات سئوالات را نمیکنند.

معاضد الملک - بنده توضیحاً عرض میکنم که سئوالانی که به هیئت رئیسه میاید فوراً فرستاده میشود به هیئت وزراء و موقعی که میخواهند در مجلس

حاضر میشوند برای جواب آنها استعمال میشود که برای چند سئوال حاضر هستید خودشان معین میکنند که از برای فلان سئوال حاضریم چنانچه امروز آقای وزیر امور خارجه خودشان نوشته بودند که برای چند فقره جواب سئوال حاضریم و معین کرده بودید شروع بشود اول در بقیه لایحه قانون ثبت اسناد شده در مورد ۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۰۹ و ۱۱۰ و ۱۱۱ و ۱۲۲ و ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۱۵ و ۱۱۶ و ۱۱۷ و ۱۱۸ لایحه وزیر که کمیسیون آنها را از نظامات داخلی دانسته و حذف کرده بود بشور و مذاکرات لازمه بعمل آمد.

نایب رئیس - دستور جلسه آتیه بقیه شور در قانون ثبت اسناد طرح آقای ارباب کیخسرو راجع بتأخیر حضور و غیبت نمایندگان در مجلس راپورت کمیسیون فواید عامه راجع بمعادن و جزایر خلیج فارس و اگر مجلس باشد راپورت کمیسیون بودجه راجع بدان دو هزار تومان اعتبار اداره اوقاف - مجلس مقارن منرب ختم شد.

جلسه ۱۶۵
صورت مذاکرات روز شنبه ۲۵ شهریور
سئوال المکرّم ۱۳۲۸

مجلس دو ساعت و یک ربع قبل از غروب آفتاب در نعت ریاست آقای ذکاء الملک تشکیل شد صورت مجلس روز پنجشنبه را آقای معاضد الملک قرائت نمود (غائبین جلسه قبل)

آقایان قوام الاسلام، حاجی میرزا آقا، نوری صدیق حضرت، آقا سید محمد رضا، حاجی وکیل الرعایا آقا سید علی آقا بدون اجازه آقای دکتر امیرخان با اجازه غائب بودند.

آقایان آقا شیخ محمد حسین یزدی، معتمدالتجار دکتر اسمعیل خان، فهیم الملک، آقا سید حسین اردبیلی حاج فاتیح الملک، حاجی آقا، دهخدا، حاجی عز الممالک نیرالسلطان، شیخ اسدالله، مرتضی قلیخان بختیاری، میرزا ابراهیم قمی بوقت مقرر حاضر نشدند آقایان صنیع الدوله، حاج مصدق الممالک، حاجی میرزا زین العابدین قمی مریض بودند.

رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی که هست بفرمایند.

ارباب کیخسرو - اینجا در ابتدای اسامی غائبین بدون اجازه اسم آقای قوام الاسلام نوشته شده است و بدبختانه امروز هفتاد جلسه است که ایشان غائب هستند و این روزها شنیده میشود واسطه اجازه کردن خالصجات نیشابور شده اند در این صورت عقیده من این است که حالا دیگر اسم ایشان را از جزء غائبین بردارند و بگذارند باشد تا هر وقت تشریف آوردند جزء حاضرین نوشته شود.

آقا سید حسین اردبیلی - در ضمن اسامی اشخاصی که بوقت مقرر حاضر نشده اند بنده را نوشته اند در صورتی که بنده سر وقت حاضر بودم.

حاجی فاتیح الملک - بنده خواستم این مسئله معلوم شود که اشخاصی که دیر میکنند از چه موقع محسوب میشود اگر از موقع انعقاد محسوب میشود بنده از آن اشخاصی بودم که در جلسه قبل هنوز صورت مجلس را نخوانده بودند و زنك نزده بودند

در مجلس حاضر بودم و دلیل واضح این است که بنده تقاضا کردم که پیشنهاد مرا بخوانند بنده میخواستم بدانم که این دیر آمدگی از چه وقت رئیس - دیر آمدگی از وقت مقرر که ساعت سه قبل از غروب است که برای انعقاد مقرر شده است محسوب می شود.

آقا شیخ غلام حسین - در ضمن سئوالی که بنده از آقای وزیر امور خارجه کردم که این دو هزار تومان را که کمیسانی نفاذ بابت چاهها و چشمهها باید بدهد و چون این دو هزار تومان بابت آن چاهها و چشمهها علاوه بر حق مقرر است استدعای کنم که مقرر فرمایند مخصوصاً در صورت مجلس قید شود از بابت چاهها و چشمههای معدن نفت آنجا راپورت شعبه اول قرائت شد که شعبه روز شنبه ۱۸ و ۳ شنبه ۲۱ شورای در نعت ریاست آقای حاج فاتیح الملک منعقد و شروع بمراجعه و ملاحظه اعتبار نامه و کالت (بارون میرزا یوسف میرزا یاناس که نامزد بود کالت ارامنه است شد اعتبارنامه مزبور بامضای انجمن نظار ارامنه که در تبریز تشکیل یافته مضمی است چون لازم بود از حکومت تبریز هم امضای اعتبارنامه باشد و نداشت لهذا شعبه در ۲۱ شوال بمعرض هیئت رئیسه رسانیده که بوزارت داخله اخطار شود تلگرافاً از حکمران آذربایجان تصدیق اعتبارنامه را برسیده و زودتر بشعبه برسد و بعد از رسیدن تصدیق از تبریز راپورت مشروح بمجلس عرض خواهد شد.

رئیس - چون راپورت شعبه اول ناقص است یعنی هنوز نتیجه حاصل نشده است در آن باب مذاکره نمی کنم منتظر می شویم که نتیجه حاصل شود آنوقت مذاکره کنیم.

راپورت کمیسیون تفتیش مالیه قرائت شد که کمیسیون مالیه سه جلسه در وزارت مالیه و يك جلسه در مجلس مقدس منعقد گردید حساب شنبه تخا قوی نیل مطابق ثبت دفتر روزنامه مشروح رسیدگی شد ولی از ترتیب دفتر معین شد که حساب بدرستی معین نشده و جمع و خرج حساب را از ابتدای سلطنت جدید بدفتر وارد نکرده اند چون اول وجهی که بصندوق مالیه دولت وارد شده و جوهی است که از باب اعانه دریافت شده شروع بر رسیدگی حساب اعانه شده هنوز نتیجه کاملی که در راپورت ذکر شود بدست نیامده و فعلاً صورت وجوه اعانه از ابتدای دولت جدید دریافت شده و مشغول رسیدگی هستیم و همچنین در حقوق ادارات وزارت مالیه صورتی دریافت شده و صورتی از بابت حقوقی که بآرباب حقوق در سنه تغاقوی نیل پرداخته اند و جزء آن در دفتر معلوم نیست و معین نشده اصل حقوق چه اندازه بوده و از بابت چه سنه بوده خواسته شده که زیر آن کاملاً مشخص باشد.

رئیس - این راپورت هم عجالاً نتیجه ندارد که در مجلس از آن مذاکره شود راپورت کمیسیون مبتکران از قرار ذیل قرائت شد که کمیسیون به ریاست آقا شیخ ابراهیم زنجانی منمقدش بملاحظه